

Beszéljünk oroszul!

A főnevek többes száma

Az orosz főnevek többnyire egyes és többes számban használhatók. A többes számot általában a szó végén jelöljük. Többes számban esetleg a szótő is megváltozhat és a hangsúly is eshet máshová.

(A hangsúlyokat aláhúzás jelöli).

1. **ы-re végződnek:**

A) A hímnemű, kemény mássalhangzóra végződő főnevek.

Pl.: завод, заводы - üzem, стол, столы – asztal, телевизор, телевизоры – televízió, пылесос, пылесосы - porszívó

Kivétel: сосед, соседи - szomszéd

B) Az a-ra végződő nőnemű főnevek.

Pl.: газета, газеты – újság, машина, машины – gép, autó, ученица, ученицы – tanuló lány, женщина, женщины – nő, сестраа, сестры - lánytestvér

2. **и-re végződnek:**

A) A й-re végződő hímnemű főnevek.

pl.: музей, музеи - múzeum, герои, героии - hős

B) A я-ra végződő nőnemű főnevek.

pl.: деревня, деревни - falu; линия, линии - vonal, станция, станции - megálló

C) A lágy végű (lágyságjelre végződő) hímnemű és nőnemű főnevek.

pl.: дождь, дожди - eső; площадь, площади - tér

D) Az ún. "susogó" hangra (ж, ш, щ, ч) végződő hímnemű és nőnemű főnevek.

pl.: нож, ножи - kés; кожа, кожи - bőr; карандаш, карандаши - ceruza; врач, врачи - orvos; ночь, ночи - éjszaka; роща, рощи - liget

E) А к, х, г ("köhögő") hangok után.

pl.: нога, ноги - láb; старуха, старухи - öregasszony, урок, уроки – tanítási óra, учебник, учебники – tankönyv, книга, книги – könyv, полка, полки - polc

Néha előfordul, hogy a hangsúly a másik szótagra kerül.

Nőnemű szavakban a szó végéről előrébb.

pl.: страна, страны - ország; рука, руки - kéz; нога, ноги - láb; голова, головы - fej

Hímnemű szavakban a szó végére kerül.

pl.: карандаш, карандаши - ceruza

3. a-ra végződnek

Néha a kemény mássalhangzóra végződő hímnemű főnevek (a hangsúly a szó végére kerül):

A) дом, дома - ház; город, города - város, глаз, глаза - szem; лес, леса - erdő, вечер, вечера - este; голос, голоса - hang, номер, номера - szám, szállodai szoba, поезд, поезда - vonat

B) A semleges nemű, egyes számban o-ra végződő főnevek:

письмо, письма - írott levél, дело, дела - dolog, окно, окна – ablak, облако, облака – felhő, село, села - falu

4. я-ra végződnek

A) Az egyes számban lágy mássalhangzóra végződő hímnemű főnevek közül néhány:

учитель, учителя - tanár, край, края – vidék / valaminek a széle

B) Az egyes számban e-re végződő semleges nemű főnevek:

поле, поля - mező, море, моря - tenger, здание, здания – épület, собрание, собрания - gyűlés

C) Az egyes számban ě-ra végződő semleges nemű főnevek

pl.: ружьѐ, ружья - fegyver

RENDAHAGYÓ TÖBBES SZÁМОК

A) ухо, уши – fül, плечо, плечи – váll, колено, колени – térd, яблоко, яблоки - alma

B) Az egyes számban - **онок, -ёнок** végű főnevek többes száma: **-ата, -ята**

волчонок, волчата - farkaskölyök, ребенок, ребята - gyerek, котенок, котята - kismacska

C) Néhány hímnemű és semleges nemű főnév többes száma **-ья**.

брат, братя –fivér, дерево, деревя - fa, стул, стуля – asztal, лист, листя - falevél

D) Az egyes számban **-мя** végű semleges nemű főnevek többes száma: **-ена, -ёна**:

время, времена - idő, имя, имена - név, знамя, знамена - lobogó

Kivételek

A) Különbözik a szótő:

Pl.: небо - небеса (ég), чудо - чудеса (csoda)

B) Kétféle többes szám - ekkor más a jelentés is:

Pl.:

лист бумаги (papírlap) - листы бумаги, лист дерева (falevél) - листя дерева

пропуск, пропуски (hiányzás), пропуск, пропуска (belépési engedély)

C) Hasonlít egymásra két szó alakja, de a jelentésük teljesen más:

цвет, цвета (színek), цветок, цветы (virágok)

Eltérő többes szám

A) Teljesen más a többes számú szó:

Pl.: человек, люди (ember)

De: számnevek után, ha többes szám birtokos eset kell: **пять человек** (öt ember)

Csak egyes számban használatos szavak

A) Gyűjtőfőnevek

Pl.: молодежь (fiatalság), человечество (emberiség), белье (fehérnemű), посуда edény), мебель (bútor)

B) Fémek, elemek:

Pl.: железо (vas), кислород (oxigén)

C) Gyógyszerek:

Pl.: аспирин (aszpirin), йод (jód)

D) Folyadékok:

Pl.: вода (víz), виноо (bor)

Esetleg kivételesen többes számban: дорогие вина (drága borok)

E) Élelmiszerek:

Pl.: мясо (hús), сахар (cukor), мука (liszt), рис (rizs)

F) Zöldség- és gyümölcsfajták:

Pl.: картофель (он) (burgonya), лук (vöröshagyma), морковь (она - sárgarépa), малина (málna)

G) Növények:

Pl.: крапива (csalán), сирень (orgona)

H) Elvont főnevek:

Pl.: внимание (figyelem), молодость (fiatalság), чтение (olvasás), свобода (szabadság)

Csak többes számban használatos szavak

A) Az ún. „páros” tárgyakat jelölő főnevek:

Pl.: очки (szemüveg), ножницы (olló), брюки (nadrág), трусики (bugyi), ворота (kapu)

B) Olyan főnevek, amiket meg kell tanulni, de magyarázat nincs:

Pl.: будни (hétköznapok), деньги (pénz), духи (kölni), каникулы (vakáció), сливки (föl, tejszín), шахматы (sakk), шашки (a dámajáték orosz neve), щи (nagyon finom orosz káposztaleves)...

Abszolút kivételek:

Nem ragozható főnevek. Az egyes és a többes számuk is ugyanaz. Mellettük a mellékneveket többes számban ragozzuk.

Pl.: модные пальто (divatos kabátok), метро (metró), такси (taxi), новые шоссе (új országutak)